

Gullspångs kommun
Kommunstyrelseförvaltningen

BOLAGSPOLICY

GULLSPÅNG KOMMUN

Ägarroll och ägarstyrning för kommunens bolag

Antagen av kommunfullmäktige
2019-04-29, § 70
Dnr: KS 2019-00151
Revideras

Innehåll

1. Inledning	3
2. Ägarroll	3
2.1 Kommunfullmäktige	3
2.2 Kommunstyrelsen	3
3. Ägarstyrning.....	4
3.1 Kommunfullmäktige	4
Bolagsordning	4
Aktieägaravtal	4
Ägardirektiv	5
Gemensamma bolagsprinciper	5
Val av styrelse och lekmannarevisorer	5
Val av stämooombud och instruktioner till ombuden.....	5
Borgensavgift	6
3.2 Kommunstyrelsen	6
Uppsiktsplikt	6
Instruktioner till stämooombud.....	6
4. Gemensamma bolagsprinciper	6
4.1 Styrelse och VD	6
4.2 Ekonomiska mål och principer	7
4.3 Budget och finansiering	7
4.4 Förvaltningsberättelse och årsredovisning.....	7
4.5 Revisorer	8
4.6 Information.....	8
4.7 Kommunens fastställda policys	9
5. Tvist	9

1. Inledning

Bolagspolicyn redovisar hur kommunallagens regler för ägarstyrning av bolagen ska tillämpas i Gullspångs kommun samt hur ägaren i övrigt vill ha kontroll över de kommunala bolagen.

Bolagspolicyn ska i största möjliga utsträckning även omfatta de delägda bolagen. Kommunen och övriga delägare avgör tillsammans vilka regler i bolagspolicyn som är tillämpliga med hänsyn till storleken på kommunens ägande, verksamhetens art och övriga omständigheter

2. Ägarroll

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och fungerar som ägare av kommunens bolag. Bolagen är ett instrument för kommunen att, på samma sätt som nämnderna, tillgodose kommunmedlemmarnas behov. Ägarstyrningen över bolagen utgår därför alltid från kommunfullmäktige

Det är kommunfullmäktige som enligt kommunallagen ska besluta om en kommunal verksamhet helt eller delvis ska bedrivas i bolagsform, fastställa vilket ändamål och vilka befogenheter som ska gälla för bolagets verksamhet samt utse kommunens representanter i bolagets styrelse och utse lekmannarevisorer.

Kommunfullmäktige ska även besluta i frågor som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Kommunfullmäktige kan delegera bolagsfrågor till kommunstyrelsen om frågorna inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen och sitt reglemente leda och samordna planering och uppföljning av hela kommunens ekonomi och verksamhet. Detta uppdrag gäller även uppföljning av kommunfullmäktiges ägardirektiv för bolagens ekonomi och verksamhet.

Kommunstyrelsen har en lagstadgad uppsiktsplikt för de kommunala bolagen och ska göra en årlig bedömning av bolagens verksamhet utifrån de ändamål och befogenheter som anges i bolagsordningen. Denna bedömning ska rapporteras till kommunfullmäktige.

3. Ägarstyrning

3.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige utövar sin ägarstyrning över bolagen med ett antal olika styrinstrument. De viktigaste styrinstrumenten är bolagsordning, aktieägaravtal, ägardirektiv och gemensamma principer för bolagen i enlighet med denna bolagspolicy.

Därutöver sker kommunfullmäktiges ägarstyrning genom att utse styrelse och lekmannarevisorer för bolagen samt att utse stämombud.

Bolagsordning

Kommunfullmäktige ska fastställa bolagsordning för de kommunala bolagen.

Bolagsordningen ska även beslutas på bolagsstämman.

Bolagsordningen ska bland annat ange det kommunala ändamålet med verksamheten, de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten och de beslut i principiella frågor som ska prövas av kommunfullmäktige före genomförande (underställningsplikt).

Bolagsordningen i de helägda bolagen ska också innehålla en bestämmelse om att bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av Gullspångs kommun samt att bolaget ska följa denna bolagspolicy.

Aktieägaravtal

I ett bolag med flera ägare behöver bolagsordningen kompletteras med ett aktieägaravtal mellan delägarna. I aktieägaravtalet regleras vad delägarna är överens om kring styrning, finansiering och kontroll av bolaget.

Kommunen ska i aktieägaravtal verka för att de synsätt och regler som anges i denna bolagspolicy ska tillämpas även i de delägda bolagen. Samtliga aktieägaravtal för bolag där kommunen eller kommunens bolag är ägare ska godkännas av kommunfullmäktige om inte annat beslutats.

För det fall aktieägaravtalet innehåller uppgifter som skyddas av författningsreglerad sekretess kan överläggningarna i fullmäktige hållas inom stängda dörrar och den aktuella bestämmelsen i avtalet beläggas med sekretess. Själva beslutsfattandet ska dock ske öppet och det fattade beslutet blir alltid offentligt.

Ägardirektiv

Kommunfullmäktige har rätt att fastställa olika former av ägardirektiv för verksamheten i de kommunala bolagen. Detta sker i följande former:

1. Kommunfullmäktige fastställer årliga budgetdirektiv som en del i beslutet om kommunens budget och flerårsplan. Budgetdirektiven för bolagen anger mål, inriktning och resultatkrav för bolagets verksamhet.
2. Under verksamhetsåret kan kommunfullmäktige besluta att ge ett särskilt ägardirektiv för ett bolag som gäller en viss fråga om organisation eller verksamhet.
3. Kommunfullmäktige kan även fastställa att hela eller delar av ett kommunalt styrdokument såsom program, policy, riktlinje, handlingsplan eller liknande även ska gälla för de kommunala bolagen. Före kommunfullmäktiges beslut ska bolagens styrelser ha möjlighet att yttra sig över om det finns några hinder för bolaget att tillämpa aktuellt styrdokument.

När det gäller de delägda bolagen fastställs ägardirektiv normalt i samråd med övriga delägare. Beroende på ägarförhållanden och bestämmelser i aktieägaravtal och bolagsordning kan det krävas enhälligt beslut från samtliga delägare. Ägardirektiv för delägda bolag måste antas av bolagsstämman för att vara bindande såvida inte bolagsordningen innehåller en bestämmelse om att bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som det tilldelas gemensamt av ägarna eller motsvarande varvid ägardirektivet blir automatiskt bindande för bolaget.

Gemensamma bolagsprinciper

Kommunfullmäktige ska fastställa gemensamma principer för bolagen. Dessa redovisas som ett särskilt avsnitt under punkt 4 i denna bolagspolicy.

Val av styrelse och lekmannarevisorer

I de helägda bolagen utser kommunfullmäktige samtliga styrelseledamöter och suppleanter, samt ordförande och vice ordförande. I de delägda bolagen utser kommunfullmäktige den del av styrelsen som anges enligt aktieägaravtal och bolagsordning för det aktuella bolaget.

För de helägda bolagen ska kommunfullmäktige även utse två lekmannarevisorer och, vid behov, en eller två lekmannarevisorssuppleanter. Om verksamheten är av mindre omfattande slag kan kommunfullmäktige istället besluta att utse endast en lekmannarevisor och, vid behov, en lekmannarevisorssuppleant. För delägda bolag ska fullmäktige utse en lekmannarevisor och en lekmannarevisorssuppleant om detta är rimligt utifrån ägarförhållanden samt verksamhetens art och omfattning.

Val av stämboombud och instruktioner till ombuden

Kommunfullmäktige ska utse de personer som ska representera ägaren och agera stämboombud vid bolagsstämmorna i kommunens bolag. Ett stämboombud och en ersättare utses. Kommunchefen har alltid närvaro- och frågerätt på bolagsstämman.

Kommunfullmäktige ska på förslag från kommunstyrelsen utfärda en instruktion till stämмоombudet som anger hur ombudet ska rösta på bolagsstämman.

Borgensavgift

För kommunens borgensåtagande ska en avgift erläggas av bolagen. Avgiftens storlek fastställs av kommunfullmäktige för respektive borgenstagare och borgensbeloppet baseras på borgenstagarens låneskuld vid årets början.

3.2 Kommunstyrelsen

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen utöva uppsikt över de kommunala bolagen på samma sätt som styrelsen har tillsyn över all annan kommunal verksamhet. Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen ska hålla sig informerad om bolagens verksamhet och ekonomi och hur bolagen förhåller sig till gällande styrdokument och gällande lagstiftning.

Kommunstyrelsen ska årligen göra en bedömning av bolagens verksamhet utifrån de ändamål och befogenheter som anges i bolagsordningen och i kompletterande direktiv från kommunfullmäktige. Bedömningen ska göras med stöd av årliga rapporter från bolagsstyrelserna och från lekmanrevisorerna. Underlaget för bedömningen ska överlämnas till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Om kommunstyrelsen bedömer att ett bolag under året har avvikit från sitt ändamål och sina befogenheter, ska kommunstyrelsen även lämna förslag till åtgärder som säkerställer att bolagets verksamhet åter kommer att bedrivas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Instruktioner till stämмоombud

Kommunstyrelsen ska utarbeta förslag till instruktioner till kommunens stämмоombud inför bolagsstämmor. Om instruktionerna gäller ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska dessa beslutas av kommunfullmäktige. Övriga instruktioner kan utfärdas av kommunstyrelsen på delegation från kommunfullmäktige.

4. Gemensamma bolagsprinciper

4.1 Styrelse och VD

Styrelsen ska årligen utarbeta och anta en arbetsordning för sitt eget arbete. Styrelsen ska också årligen upprätta en skriftlig instruktion för VD.

Kommunens arvodesbestämmelser för ersättning till förtroendevalda styrelseledamöter och lekmannarevisorer ska tillämpas för helägda bolag. Stämooombudet får i uppdrag att rösta för arvode enligt dessa bestämmelser på det aktuella bolagets årsstämma.

Styrelsen utser bolagets verkställande direktör och bestämmer anställningsvillkoren. Vid rekrytering av VD i helägda bolag ska styrelsen i bolaget utse en rekryteringsgrupp i vilken kommunchefen ska ingå. Rekryteringsgruppen lämnar förslag på huvudkandidat till styrelsen för beslut.

Krav på styrelsen:

- Ta initiativ till utveckling och samordning
- Aktiv omvärlds- och riskanalys
- Helhetssyn och koncernperspektiv
- Aktiv informationsgivning till ägaren
- Öppen och aktiv dialog med ägare och VD
- Utvärdera styrelsens och VD:s arbete

4.2 Ekonomiska mål och principer

Bolagens verksamhet ska bedrivas på affärsmässiga grunder inom ramen för målet om långsiktig samhällsnytta. Resultatkrav ska framgå av de årliga budgetdirektiven som kommunfullmäktige antar i samband med beslut om kommunens budget och verksamhetsplan.

4.3 Budget och finansiering

Bolagen ska redovisa budget, investeringsbehov samt förslag på mål och uppföljningsmått i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens direktiv för mål och medel.

Kommunen och dess bolag ska hålla regelbundna tjänstepersonsmöten om kommunen och bolagens finansiering, medelsplacering och riske exponering. Vid dessa möten ska, kommunens ekonomichef samt VD i helägda bolag delta.

4.4 Förvaltningsberättelse och årsredovisning

I samband med delårs- och årsbokslut ska bolagen lämna uppgifter till den sammanställda redovisningen och räkenskapssammandraget utifrån kommunens anvisningar och tidplan.

Bolagen ska lämna av styrelsen fastställd förvaltningsberättelse och årsredovisning till kommunstyrelsen tillsammans med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorerna. Kommunstyrelsen överlämnar efter beredning dessa handlingar till kommunfullmäktige för godkännande.

Bolagens årsstämma fastställer årsredovisning samt prövar ansvarsfrihet för styrelse och VD efter kommunfullmäktiges behandling av årsredovisningen.

4.5 Revisorer

Bolagets årsstämma utser revisorer (auktoriserad) enligt de bestämmelser som anges i aktiebolagslagen.

Kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer utifrån de bestämmelser som anges i kommunallagen. Lekmannarevisorerna ska granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningsrapporten från lekmannarevisorerna ska redovisas för årsstämman och lämnas som information till kommunstyrelsen. Granskningsrapporten ska fogas till den årsredovisning som lämnas till kommunfullmäktige.

4.6 Information

Bolagen ska i samband med årsredovisningen lämna följande information i en bolagsstyrningsrapport:

- Utvärdering av hur styrelsen uppnått ägarens syfte och ändamål, beslutade verksamhetsmål samt finansiell rapportering.
- Hur den interna kontrollen, är organiserad och hur väl den fungerat under senaste räkenskapsåret.
- Hur bolagets risker bedömts och följts upp.
- Revisionsberättelse
- Verksamhetsplan för kommande år

Bolagen ansvarar därutöver för att till kommunstyrelsen snarast efter justering överlämna protokoll från styrelsernas sammanträden.

Kommunfullmäktige ska årligen få en information av ordförande och VD i bolagen. Informationen sker i samband med fullmäktiges sammanträde då respektive bolags årsredovisning behandlas.

Dialogträff skall hållas minst en gång per år mellan kommunstyrelsen och respektive bolag. Vid träffarna ska kommunstyrelsens presidie tillsammans med bolagets presidie, VD och kommunchef.

4.7 Kommunens fastställda policyer

Av kommunen fastställda policydokument och vägledande principer, skall så långt som möjligt tillämpas i kommunens bolag.

5. Tvist

Vid avtal mellan bolag eller mellan bolag och kommunen får inte skiljedomsklausuler användas.

Vid tvister mellan förvaltning och bolag eller mellan bolagen inbördes ska parterna genom förhandlingar söka en överenskommelse. Om samförstånd inte uppnås ska parterna utan onödigt dröjsmål hänskjuta frågan till kommunstyrelsen för särskilt förlikningsförfarande.